

Mälardalens högskola

Lisa Jämtsved Lundmark
BESLUT

2004-03-16
Reg.nr 641-3079-03

Ansökan om rätt att utfärda sjukgymnastexamen

Mälardalens högskola ges rätt att utfärda sjukgymnastexamen.

Ansökan

Mälardalens högskola ansökte i oktober 2003 om rätt att utfärda sjukgymnastexamen, 120 poäng. För att granska denna ansökan tillsatte Högskoleverket en grupp sakkunniga. Gruppen har bestått av professor Gunnevi Sundelin, Umeå universitet (ordförande), docent Gun Britt Jarnlo, Lunds universitet, med. dr. Lena Nilsson-Wikmar, Karolinska Institutet och studerande Alexander Carlsson, Linköpings universitet.

De sakkunniga har granskat högskolans ansökan med bilagor samt kompletterande material som de begärt in. Det skriftliga materialet har kompletterats med intervjuer med högskolans rektor, dekanus och institutionsledningen, projektledare och handläggare av sjukgymnastprogrammet, lärare, företrädare för de kliniska verksamheterna, kvalitetsansvariga vid högskolan, ansvarig vid högskolan för samverkan med det omgivande samhället samt studeranderepresentanter. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

De sakkunniga bedömer att Mälardalens högskola har tillräckliga förutsättningar för att uppfylla de mål för sjukgymnastexamen som anges i högskoleförordningen och rekommenderar att Mälardalens högskola ges rätt att utfärda denna examen.

I de sakkunnigas yttrande ges ett antal förslag till åtgärder som högskolan bör vidta för att utveckla och stärka den planerade utbildningen ytterligare. Högskoleverket förutsätter att Mälardalens högskola beaktar dessa synpunkter i sitt fortsatta utvecklingsarbete. Högskoleverket kommer i samband med den nationella utvärderingen av sjukgymnastutbildningen år 2006 att följa upp den här givna examensrätten.

BESLUT

2004-03-16

Reg.nr 641-3079-03

Sid 2

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas bedömning och beslutar bifalla ansökan från Mälardalens högskola.

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av utredare Lisa Jämtsved Lundmark i närvaro av avdelningschef Ragnhild Nitzler.

Sigbrit Franke

Lisa Jämtsved Lundmark

Kopia till:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Prövning av rätt för Mälardalens högskola
att utfärda sjukgymnastexamen

Innehållsförteckning

Missiv	4
Uppdraget	4
Bedömagruppen	4
Arbetet	4
Högskolelag och högskoleförordning	4
Sjukgymnastexamen	5
Prövningen	5
Rekommendation	6
Mälardalens högskola	7
Utbildningen	7
Organisation	8
Programmets utformning	8
Lärarkompetens	8
Undervisningsformer	9
Klinisk utbildning	9
Handledning	10
Examinationsformer	10
Forskningsanknytning	10
Lokaler	11
Bibliotek och informationsförsörjning	11
Kvalitetsarbete	11
Studentmedverkan	12
Bedömning	13
Allmänt	14
Sjukgymnastik	14
Medicinsk vetenskap	15
Det fortsatta utvecklingsarbetet	16

Missiv

Till Högskoleverket
Universitetskansler Sigbrit Franke

Uppdraget

Mälardalens högskola ansökte i oktober 2003 om rätt att utfärda sjukgymnastexamen.

Bedömagruppen

Högskoleverket har utsett professor Gunnevi Sundelin (ordförande), Umeå universitet, docent Gun Britt Jarnlo, Lunds universitet, med. dr. Lena Nilsson-Wikmar, Karolinska Institutet, studerande Alexander Carlsson, Linköpings universitet, till sakkunniga i verkets prövning av ansökan från Mälardalens högskola.

Arbetet

Bedömagruppen har tagit del av ansökan från Mälardalens högskola med bilagor samt kompletterande material som inkom dels i december 2003, dels i februari 2004. Ansökan omfattar en beskrivande text, utbildningsplan, exempel på kursplaner, uppgifter om lärarkompetens, intressedeklarationer från kliniska verksamheter i omgivande landsting, uppgifter om institutionens forskning, kvalitetsutvecklingsprogram m.m.

Vid ett platsbesök den 9 januari 2004 samtalade bedömagruppen med dekanus, institutionsledning, projektledare och handläggare av sjukgymnastprogrammet och ansvariga för ansökan, tilltänkta lärare i sjukgymnastutbildningen, lärare från de så kallade stödämnena, företrädare för de kliniska verksamheterna i Södermanlands läns landsting och Västmanlands läns landsting, kvalitetsansvariga vid högskolan och institutionen, ansvarig vid högskolan för samverkan med det omgivande samhället, studeranderepresentanter och slutligen rektor.

Högskolelag och högskoleförordning

Villkoren för att utfärda examina föreskrivs i högskolelag och högskoleförordning.

De allmänna målen för grundläggande utbildning beskrivs i 1 kap. högskolelagen. All högskoleutbildning ska vila på vetenskaplig grund samt på be-

prövad erfarenhet. Verksamheten ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Den ska avpassas så att en hög kvalitet nås såväl i utbildning som i forskning. Studenten ska ha rätt att utöva inflytande. Med en skärpning av en tidigare regel gäller från den 1 juli 2002 att den grundläggande högskoleutbildningen ska ge studenterna förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, samt beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå, följa kunskapsutvecklingen och utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Sjukgymnastexamen

Sjukgymnastexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 120 poäng. Av högskoleförordningens examensbilaga framgår att utbildningen till sjukgymnast, utöver kraven ovan, ska uppfylla specifika mål:

För att erhålla sjukgymnastexamen ska studenten ha:

- *förvärvat sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att kunna arbeta självständigt som sjukgymnast,*
- *tillägnat sig kunskaper och färdigheter i sjukgymnastiska behandlingsmetoder och kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet,*
- *utvecklat sin självkänedom och förmåga till inlevelse och därigenom, med beaktande av ett etiskt förhållningssätt och en helhetsbild av människan, utvecklat sin förmåga till goda relationer med patienter och deras närstående,*
- *förvärvat kännedom om förhållanden i samhället som påverkar människors hälsa samt kunna initiera och delta i hälsobefrämjande och förebyggande arbete.*

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer.

Socialstyrelsen utfärdar legitimation för sjukgymnaster efter avlagd sjukgymnastexamen.

Prövningen

Denna prövning har, förutom vad som föreskrivs i lag och förordning, utgått från kvalitetsaspekter som utarbetats av Högskoleverket i samråd med universitet och högskolor. Kvalitetsaspekterna är

- lärarkompetens och kompetensutveckling,
- utbildningens mål, innehåll och organisation,
- ämnesdjup, ämnesbredd och yrkesrelevans,
- övergångsmöjligheter till forskarutbildning,
- kvalitetsarbete och utvärdering,

- studentmedverkan,
- internationellt perspektiv,
- bibliotek och informationsförsörjning,
- lokaler och utrustning samt
- kritisk och kreativ miljö.

För en diskussion om dessa aspekter hänvisar vi till Höskoleverkets rapport Examensrättsprövning (Högskolverkets rapportserie nr 2001:4 R).

Rekommendation

Bedömaregruppen rekommenderar att Mälardalens högskola får rätt att utfärda sjukgymnastexamen.

Umeå i mars 2004

För bedömaregruppen

Gunnevi Sundelin
Gruppens ordförande

Mälardalens högskola

År 2001 fick Mälardalens högskola genom vetenskapsområdet teknik rätt att bedriva egen forskarutbildning inom teknik. I samband med detta skedde en omorganisering av högskolans verksamhet. Högskolans verksamhet organiseras idag under tre fakultetsnämnder: fakultetsnämnden för naturvetenskap och teknik, fakultetsnämnden för humaniora, samhälls- och vårdvetenskap samt en utbildningsvetenskaplig nämnd för lärarutbildningen. Inom fakulteten för humaniora, samhälls- och vårdvetenskap finns fyra institutioner: institutionen för vård- och folkhälsovetenskap, institutionen för samhälls- och beteendevetenskap, institutionen för humaniora samt institutionen för ekonomi och informatik.

År 2002 var 8 359 helårsstudenter registrerade vid Mälardalens högskola, varav nästan 5 000 inom humaniora, samhällsvetenskap eller vård.

Institutionen för vård- och folkhälsovetenskap bildades 1995, då verksamheten vid de landstingskommunala vårdhögskolorna i Södermanland och Västmanland övertogs av Mälardalens högskola.

Vid institutionen bedrivs utbildning inom ämnena vårdvetenskap (tidigare omvårdnad), folkhälsovetenskap, medicinsk vetenskap och vårdpedagogik. Kurser i ämnet sjukgymnastik med inriktning mot beteendemedicin har under läsåret 2003/04 börjat ges för att utbilda blivande handledare för sjukgymnaststudenterna i den kliniska verksamheten. Institutionen har magisterexamensrättigheter i vårdvetenskap och folkhälsovetenskap. Institutionen är också värdinstitution för sjuksköterskeprogrammet (120 p) och folkhälsovetenskapliga programmet (120-160 p).

Vid institutionen studerar totalt cirka 1 700 studenter. Institutionens bokslut för 2003 omslöt cirka 89 miljoner kronor. Vid institutionen finns 4 professorer, 19 lektorer, 72 adjunkter (varav 14 bedriver egen forskarutbildning inom sin anställning) samt 7 anställda doktorander.

Utbildningen

Mälardalens högskola planerar att starta sjukgymnastutbildningen höstterminen 2004. Högskolan avser att ta in 40 studenter en gång om året och att examinera 30 i varje årskull.

Organisation

Institutionen för vård- och folkhälsovetenskap kommer att ansvara för sjukgymnastprogrammet. Huvudämnet sjukgymnastik kommer att finnas inom institutionen för vård- och folkhälsovetenskap där redan de så kallade stödämnena i sjukgymnastutbildningen medicinsk vetenskap, vårdpedagogik och folkhälsovetenskap finns. Stödämnena psykologi och sociologi finns vid institutionen för samhälls- och beteendevetenskap.

Programmets utformning

Sjukgymnastutbildningen omfattar enligt examensordningen 120 poäng, motsvarande tre års heltidsstudier. Den utbildningsplan som presenteras i ansökan kan sammanfattas enligt följande:

År 1: Sjukgymnastik A1 10 p, Medicinsk vetenskap , anatomi och fysiologi 10 p, Psykologins studieområden 5 p, Introduktion till sociologi 5 p, Sjukgymnastik A2 10 p.

År 2: Medicinsk vetenskap, medicinsk grundkurs 10 p, Hälsopsykologi 5 p, Folkhälsovetenskap, gerontologi 5 p, Sjukgymnastik B 20 p.

År 3: Vårdpedagogik, ledarskap 5 p, Sociologi, rehabilitering av personer med aktivitetsbegränsning 5 p, Sjukgymnastik C1 10 p, Folkhälsovetenskap, hälsouppllysning 5 p, valfri kurs inom sjukgymnastiken (fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling, äldre med funktionshinder eller ortopedisk manuell terapi) 5 p, Sjukgymnastik C2 10 p.

Sjukgymnastutbildningen vid Mälardalens högskola kommer att ha en beteendemedicinsk profil.

Lärarkompetens

Under 2002 rekryterades två personer för att utveckla sjukgymnastprogrammet och färdigställa högskolans ansökan. Den ena är lektor (disputerad sjukgymnast) och den andra är sjukgymnast med lokal förankring (som f.n. läser till en magisterexamen). De kommer sedan att arbeta som lärare i sjukgymnastutbildningen. Ytterligare en lektorstjänst (disputerad sjukgymnast) är under tillsättning.

Högskolan har utarbetat en rekryterings- och bemanningsplan för hur lärarresurserna inom ämnet sjukgymnastik ska byggas upp under en fyraårsperiod med start år 2004. År 4 (2007) planerar man att ha en professor, tre lektorer, en adjunkt och sex kliniska adjunkter anställda. De kliniska adjunkterna beräknas arbeta (och finansieras) ungefär halvtid inom utbildningen och halvtid som verksamma sjukgymnaster.

I de så kallade stödämnena i utbildningen kommer befintliga lektorer och adjunkter att undervisa. Utbyggnaden av stödämnena kan enligt högskolan ge upphov till nyrekryteringar.

Undervisningsformer

Den schemalagda undervisningen i de teoretiska momenten kommer att omfatta fyra halvdagarspass per vecka och ägnas åt föreläsningar, seminarier och praktiska övningar. Detta innebär att studenterna själva får disponera den resterande tiden för inläsning och studieuppgifter. Lärarnas uppgift blir att introducera och förklara uppläggningsen i de olika kurserna, samt att underlätta för studenterna att utforma frågeställningar, samla in fakta, ifrågasätta och kritiskt granska fakta. I den kliniska utbildningen kommer studenterna att vara på praktikplatserna hela dagar. De kommer dock att ha inläsnings- eller seminariedagar varvade med den kliniska utbildningen.

Klinisk utbildning

Huvudämnet sjukgymnastik omfattar 65 poäng av utbildningen och av dessa utgör den kliniska utbildningen 20 poäng. Institutionen har på förvaltningsnivå haft kontakt med landsting och kommuner i Södermanland och Västmanland för att presentera programmet och informera om den beteendemedicinska profilen. Institutionen har även samarbetat med verkssamma sjukgymnaster i planeringen av den kliniska utbildningen. Intresse-deklarationer från berörda parter har sänds till högskolan.

Särskild vikt kommer i den kliniska utbildningen att läggas vid studenternas förmåga att självständigt ta fram evidensbaserad kunskap om behandlingsmetoder och tillämpa denna i det individuella fallet. Stor vikt kommer också att läggas vid studenternas förmåga att tillämpa hälsopedagogiska teorier och modeller för beteendeförändring som en del av interventionen.

Den kliniska utbildningen kommer att förläggas till terminerna 4 och 5. Under termin 4 betonas undersökning, klassifikation och analys av patienters rörelsefunktion med hänsyn tagen till psykologiska och sociala aspekter. De teoretiska och praktiska delarna varvas hela terminen. Studenterna kommer att ha uppgifter att genomföra under handledning och varje delmoment kommer att tas upp i seminarier.

Termin 5 betonas intervention och utvärdering i den kliniska utbildningen. De studerande kommer då att ha tio veckors sammanhängande praktik fördelad på två olika praktikplatser. Studenterna kommer att få träffa patienter ur de vanligast förekommande patientgrupperna inom både slutenvård och

öppenvård. Även under denna praktikperiod kommer delmoment att behandlas i seminarier.

Handledning

För att ge en bredare handledning kommer man i den kliniska utbildningen eftersträva att ha flera handledare på varje praktikplats, både sådana med lång erfarenhet och nyutexaminerade. Handledarna i den kliniska utbildningen kommer att vara kliniskt verksamma sjukgymnaster.

Integreringen av beteendemedicinska och hälsopedagogiska komponenter i huvudämnet är ett nytt inslag i sjukgymnastutbildningen. Institutionen för vård- och folkhälsovetenskap kommer därför att ge en fristående kurs i "Beteendemedicinska teorier och metoder", 5 poäng, för blivande handledare. Kursen kommer att ges fortlöpande.

Examinationsformer

Olika former av examination kommer att användas och examinationerna kommer att integreras i lärandeprocessen. Skriftlig och muntlig examination av faktakunskaper kommer att blandas med kliniskt praktiska examinationsformer.

Vid institutionen för vård- och folkhälsovetenskap finns riktlinjer och råd för examensarbeten omfattande 10 poäng på C-nivå, vilka kommer att användas även i sjukgymnastutbildningen. Studenterna kommer att skriva två och två. Enligt riktlinjerna kommer studenterna ha rätt till 16 timmars handledning.

Forskningsanknytning

Lektorerna vid institutionen för vård- och folkhälsovetenskap har 30 procent forskning och adjunkterna har 20 procent kompetensutveckling i sina tjänster, vilket finansieras av institutionen.

Vid institutionen för vård- och folkhälsovetenskap bedrivs forskning inom vårdvetenskap, vårdpedagogik, medicinsk vetenskap och folkhälsovetenskap. Prioriterade forskningsområden är äldrevård, äldreomsorg, genus och vårdkultur, reproduktiv och perinatal omvårdnadsforskning, vårdvetenskaplig grundforskning och folkhälsovetenskaplig forskning.

Mälardalens högskola har ett samarbete med Karolinska Institutet genom den nationella forskarskolan inom vårdområdet. Det finns också sedan länge ett etablerat samarbete mellan Mälardalens högskola och Uppsala universitet kring kliniska utbildningar.

Utgångspunkter för högskolans planerade sjukgymnastiska forskningsplattform är:

- dels den inriktning som planeras för grundutbildningen och dess anknytning till den lokala och regionala hälso- och sjukvården,
- dels den befintliga forskning som utförs av den lektor som har uppdraget att utveckla sjukgymnastutbildningen vid högskolan,
- dels det samarbete som förväntas mellan institutionen för vård- och folkhälsovetenskap och institutionen för samhälls- och beteendevetenskap.

Lokaler

Sjukgymnastutbildningen kommer att vara förlagd till högskolans lokaler i Västerås. Så kallade metodövningsrum kommer att finnas för studenternas självstudier.

Bibliotek och informationsförsörjning

Högskolebiblioteket finns både i Eskilstuna och i Västerås. Varje ämne vid högskolan har ämnesansvariga bibliotekarier, som ger individuell hjälp med informationssökning. Kurslitteratur kommer att finnas tillgänglig på samma sätt som för övriga ämnen vid högskolan. Bibliotekets inköp finansieras genom anslag från högskolan. Bibliotekets databaser kommer att kompletteras så att de har relevans för sjukgymnastutbildningen. Biblioteket kommer även att prenumerera på tidskrifter rörande sjukgymnastik.

Studenterna vid högskolan har tillgång till ordbehandlingsprogram, statistikprogram samt personliga e-postadresser och internet. Institutionen för vård- och folkhälsovetenskap har datorsalar i Västerås och Eskilstuna. Dessa är tillgängliga för studenterna via passerkort dygnet runt.

Kvalitetsarbete

Vid institutionen för vård- och folkhälsovetenskap pågår ett arbete med att säkra kvaliteten i verksamheten. Sedan den 1 juli 2003 har en lärare vid institutionen fått i uppdrag att fungera som kvalitetsutvecklare. Denna person leder kvalitetsarbetet för institutionens alla verksamheter. En översiktlig kvalitetsarbetsplan finns framtagen för hela institutionen. Arbetsgrupperna vid institutionen arbetar utifrån den översiktliga planen. I kvalitetsarbetet ingår också jämställdhets- och mångfaldsfrågor. Studenterna deltar i kvalitetsarbetet vid institutionen och studentinflytandet vid institutionen har kartlagts.

För sjukgymnastprogrammet planeras regelbundna kurs-, termins- och läsårsvisa utvärderingar av utbildningen. Kursutvärderingarna ser man som ett

viktigt instrument för att bedöma hur man lyckas tydliggöra den beteendemedicinska profilen.

För utbildningarna vid institutionen för vård- och folkhälsovetenskap finns branschråd knutna till utbildningarna, vilket också planeras för sjukgymnastutbildningen. Branschråden består av verksamhetsföreträdare för lands-ting, kommuner och, andra organisationer som har intresse i utbildningarna. För branschråden inom vårdområdet är en av uppgifterna att följa arbetet med handlingsplaner och kvalitetsarbetet inom den kliniska utbildningen.

Studentmedverkan

Vid Mälardalens högskola finns en studentkår med två staber, en i Västerås och en i Eskilstuna. Studenterna är representerade i alla nämnder, råd och kommittéer. För varje utbildningsprogram har studenterna så kallade linjeföreningar och studentkåren planerar att starta en linjeförening även för sjukgymnasterna. Sjuksköterskorna kommer få uppdraget att bistå sjukgymnasterna att starta en sådan linjeförening. När en ny linjeförening startar får den ekonomiskt stöd från Mälardalens högskolas studentkår. Enligt studenterna fungerar studentinflytandet bäst där fungerande linjeföreningar finns.

Högskolans ansökan om examensrätt för sjukgymnaster har beretts i institutionsstyrelsen och i fakultetsnämnden där studenterna är representerade. I övrigt har inte studenterna varit involverade i arbetet med att ta fram ansökan. Studenterna var med och tog fram profilen kring beteendemedicin vid institutionen.

Bedömning

Bedömargruppen anser att Mälardalens högskola har förutsättningar att bedriva en god sjukgymnastutbildning. Engagemanget för den nya sjukgymnastutbildningen är stort hos utbildningsansvariga. Dessutom visar institutions- och fakultetsledning och rektor ett stort stöd för ett fortsatt utvecklingsarbete av den planerade sjukgymnastutbildningen. Dessa parter har också uttryckt att högskolan kommer att satsa ekonomiska resurser för att bygga upp en så bra sjukgymnastutbildning som möjligt. Att det finns ekonomiskt utrymme till att förbättra och utveckla flera av de områden som bedömargruppen lyfter fram som problematiska är betydelsefullt för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vid högskolan i allmänhet och vid institutionen för vård och folkhälsovetenskap i synnerhet förefaller kvalitetsarbetet fungera väl. Det är särskilt viktigt att man i en nystartad utbildning har kontinuerliga och väl fungerande uppföljningar och utvärderingar. Det underlättar det fortsatta utvecklingsarbetet att fortlöpande samla in synpunkter från studenter och lärare och att alla parter får känna sig delaktiga i utvecklingsprocessen.

Studentinflytandet vid Mälardalens högskola beskrivs som gott av studenterna själva och bedömargruppen ser studentinflytandet som en viktig del vid start av en ny utbildning. Även jämställdhet och mångfald beaktas på ett bra sätt, liksom det internationella utbytet och samverkan med de omgivande landstingen.

Mälardalens högskola har också ett väl fungerande bibliotek med tillgång till såväl litteratur som en mängd elektroniska vetenskapliga tidskrifter. Dessutom har studenterna tillgång till datorer dygnet runt.

Sjukgymnastutbildningen vid Mälardalens högskola kommer i stor utsträckning vara kompatibel med övriga sjukgymnastutbildningar, men med en särskild profilering mot beteendemedicin. Att Mälardalens högskola satsar på att profilera grundutbildningen ser bedömargruppen som nydanande och intressant.

Kopplingen mellan teoretiska avsnitt i utbildningen och klinisk utbildning inom kommun och landsting är väl tillgodosedd. Praktikplatsorganisationen, som har stora möjligheter att fungera mycket bra, har tagits fram i nära

samarbete mellan Mälardalens högskola och berörda landsting och kommuner.

Bedömggruppen anser att högskolan ytterligare behöver förbättra och utveckla några områden:

Allmänt

Kursplaner för ämnena sjukgymnastik och i medicinsk vetenskap (anatomi, fysiologi och medicinska ämnen) är inte färdigbearbetade och fastställda. Bedömggruppen har därför inte kunnat ta ställning till de slutgiltiga formuleringarna om ämnesinnehåll, nivå och litteratur samt integreringen av ämnet sjukgymnastik i stödämnena. Bedömggruppen anser att kursplanerna i sjukgymnastik och i medicinsk vetenskap bör följas upp.

Sjukgymnastutbildningen bör bli mer synlig vid högskolan. Nuvarande institutionsnamn *institutionen för vård- och folkhälsovetenskap* avspeglar vilka utbildningar som finns vid institutionen idag. Ett byte av institutionsnamn, där begreppet rehabilitering involveras, skulle vara mer rättvisande och visa på institutionens bredare profil.

Sjukgymnastik

Sjukgymnastikämnet kommer att omfatta 65 poäng, innefattande vetenskaplig metodik och klinisk utbildning. Såsom innehållet i ämnet sjukgymnastik beskrivs hittills, är omfattningen i poäng låg och det föreligger en risk att man låser ämnet permanent till 65 poäng. För en ny utbildning bör det finnas möjligheter till förskjutning mellan ämnesblock. Detta bör beaktas vid utformandet av kursplanerna och i utvärderingar som görs i anslutning till den nya sjukgymnastutbildningen.

Av sjukgymnastikämnets olika inriktningar finner bedömggruppen att ergonomi/arbetsvetenskap saknas i planerna och borde enligt bedömgarnas mening rymmas även i en beteendemedicinskt inriktad utbildning.

Den vetenskapliga förankringen av utbildningen är väl beskriven och det är positivt att en professur i sjukgymnastik inrättas. Denna ska inrättas år 3 varför rekrytering bör kunna ske redan under år 2. Den planerade bemaningen av disputerade lärare inom programmet bedöms låg och behöver utökas. Bedömgarna föreslår att alla tjänster tillsätts direkt med disputerade sjukgymnaster. Det ligger en stor vinst i att inte behöva forskarutbilda adjunkter samtidigt som grundutbildningen startas upp.

Magisterexamen bör enligt bedömggruppens mening vara minimikravet för de kliniska adjunkterna och för handledare av projekt på kandidatnivå. För

att snabbt få till stånd en kompetenshöjning föreslås samarbete med de sektioner/institutioner vid Karolinska Institutet och Uppsala universitet som är involverade i sjukgymnastutbildningen. Även när det gäller forskarutbildning bör samarbetsavtal lämpligen upprättas med ovannämnda universitet. Ett sådant utbyte skulle vara värdefullt för samtliga parter och förstärka forskningsämnet sjukgymnastik vid såväl Mälardalens högskola som nationellt.

Medicinsk vetenskap

Medicinsk vetenskap (anatomi, fysiologi och medicinska ämnen) är centralt för sjukgymnastisk verksamhet. I anatomi och fysiologi behöver sjukgymnaster kunskaper om människokroppens struktur och funktion i motorik, motorisk kontroll, biomekanik, träningsfysiologi, neurofysiologi och rörelselära. I de medicinska ämnena behövs kunskaper i t.ex. ortopedi, reumatologi, pediatrik, neurologi och psykiatri. Vid platsbesöket kunde bedömarna konstatera att det finns disputerade lärare, som undervisar i dessa ämnen på sjuksköterskeprogrammet. Det är bedömarens bestämda uppfattning att dessa ämnesområden inte kan inhämtas i kurser för sjuksköterskeutbildningen p.g.a. de specifika kunskapsbehov som sjukgymnaststudenterna har inom ovanstående områden.

I det kompletterande materialet från Mälardalens högskola framgår det att ovanstående ämnesområden kommer att utformas specifikt för sjukgymnastprogrammet och olika tjänster kommer att inrättas. Bedömarens anser att sjukgymnastisk kompetens behövs för tjänster i anatomi och fysiologi. Därför föreslår bedömarens att två lektorat i sjukgymnastik inrättas, ett med inriktning mot funktionell anatomi och biomekanik och ett mot fysiologi. På så vis kan ämnet sjukgymnastik stärkas ytterligare då dessa lektorer förutsätts både undervisa och bedriva forskning i sjukgymnastik med ovannämnda inriktningar. En integrering av anatomi och fysiologi i sjukgymnastik blir därmed också naturlig och underlättar studenternas förståelse och inläring av ämnesområdet. En sådan rekrytering skulle också kunna bidra till forskning inom ämnesområdet i samverkan med ämnesområdet teknik.

Omfattningen på kurserna i anatomi och fysiologi planeras vara totalt 10 poäng, vilket bedömarna anser är lågt. Bedömarens rekommenderar att anatomi och fysiologikurserna tillsammans omfattar 12-15 poäng.

Eftersom de medicinska ämnena planeras att läsas i block är det viktigt att kliniskt verksam sjukgymnaster engageras i undervisningen, för att integrera de medicinska ämnena med sjukgymnastik. Bedömarens erfarenheter, från såväl svenska som utländska universitet, är att det i en yrkesut-

bildning är viktigt med integrering i yrkesfunktionen och att studenterna behöver hjälp i denna process av erfarna personer i yrket. En fullständig integrering av medicinsk vetenskap i ämnet sjukgymnastik vore enligt bedömarna att föredra.

Det fortsatta utvecklingsarbetet

Bedömargruppen råder Mälardalens högskola att skjuta upp kursstarten en termin, eftersom det återstår ett stort arbete med att skriva klart kursplaner och studiehandledningar och rekrytera personal samt att integrera de olika momenten i utbildningen.

En referensgrupp bör knytas till projektgruppen som arbetar med att utveckla sjukgymnastutbildningen vid Mälardalens högskola. En sådan grupp skulle kunna bestå av personer som undervisar vid sjukgymnastutbildningar och som har erfarenhet av att bygga upp och utveckla sjukgymnastutbildningar vid andra lärosäten i landet.

Inrättande av ett motoriklaboratorium är något som bör prioriteras. Eftersom Mälardalens högskola har vetenskapsområdet teknik anser bedömargruppen att det skulle vara intressant om ett samarbete mellan sjukgymnastik och teknik inleds. I motoriklaboratoriet skulle sjukgymnaster/sjukgymnaststuderande och tekniker/teknikstuderande kunna samverka i utveckling av tekniska hjälpmedel inom rehabilitering, ergonomi/arbetsvetenskap och prevention samt i forskning. Detta är en unik möjlighet för en svensk sjukgymnastutbildning, som skulle vara intressant att ta tillvara.